

Protokół

dziesiątego posiedzenia sejmowego z dnia 4. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Sawczyński, Lud. hr. Wodzicki.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu Possinger - Choborski.

Liczba posłów: 128.

Początek posiedzenia o godzinie 11^{1/2}.

Sekretarz Paszkowski odczytał protokół, który bez uwag przyjęto.

Poczem odczytano wniosek następującej osnowy:

Wnesok za surowyciu:

Wysokij Sojm błahowołył' uchwałyty: Wydił krajewyj maje postaraty sia tam, de to prynależyt, daby na Pidhirju Karpatiw hromadam i poodynokim żytelam użytok surowyci dla skotynty za sorozmirnoju zapłatoju mih byty dozwołenyj

wnosytel Ławrynowycz.

Wniosek posła Trzecieckiego:

Wysoki Sejm uchwalić raczy podanie prośby do stóp Tronu Najjaśniejszego Pana, o zniesienie skutków prawnych, jakie ciężą na obywatelach Królestwa Galicyi i Lodomeryi tudzież Wielk. Ks. Krakowskiego, którzy z powodu zawikłań w częściach dawnej Polski pod panowaniem rossyjskiem będących, w skutku orzeczeń sądów cywilnych i wojskowych w latach 1863 i 1864 wydanych, są obecnie pozbawieni praw politycznych.

Wniosek posła Antoniego Golejewskiego: obejmujący przeniesienie prawa własności propinacyi (służącego właścicielom dóbr tabularnych niegdyś dominikalnych), na gminy, za odpowiedniem wynagrodzeniem uprawnionych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

§. 1. Prawo wyłącznego wyrobu trunków palonych, przysługujące dotąd właścicielom dóbr tabularnych, niegdyś dominikalnych, ustaje bez wynagrodzenia, i staje się wolnym przemysłem ogółu, ulegającym przepisom ustawy przemysłowej.

§. 2. Prawo wyłącznego wyszynku trunków, przysługujące dotąd właścicielom dóbr tabularnych niegdyś dominikalnych, przechodzi z każdej majątności dominikalnej, na własność gminy za odpowiedniem wynagrodzeniem.

§. 3. Dotychczasowemu właścicielowi prawa propinacyi, należy się za przeniesienie prawa wyszynku na gminę wynagrodzenie od tejsze gminy, na którą to prawo przechodzi.

§. 4. Wynagrodzenie oznaczone będzie przez komisję w każdym powiecie ustanowioną, przez Wydział krajowy.

§. 5. Za podstawę do obliczania przypadającego wynagrodzenia służyć będzie sześćoletnie przecięcie fasyi podatku dochodowego z propinacyi do roku 1865.

§. 6. Tym sposobem oznaczony dochód roczny wzięty 20cia razy, przedstawi kapitał wynagrodzenia czyli wykupu, wypłacić się mającego dotychczasowemu właścicielowi prawa propinacyi.

§. 7. Wykup oznaczony wedle §. 4., 5. i 6., wypłaconym będzie w obligach 5⁰/₀, wydanych przez Wydział krajowy za gwarancją kraju, amortyzowanych przez losowanie według oznaczonego planu, do lat 36ciu.

§. 8. Do czasu amortyzowania obligów 5⁰/₀ prawo wyszynku, w każdej gminie administruje i wydzierżawia Wydział krajowy w drodze publicznej licytacji, najwięcej dającemu, — osiągnięty tym sposobem czynsz roczny z prawa wyszynku, stanowi w każdej gminie fundusz do opłacania 5⁰/₀ od wydanych obligów i oraz fundusz do umorzenia przez losowanie wydanych obligów.

§. 9. Gdyby zaś roczny dochód z przeniesionej propinacyi na gminę podług §. 8 nie przynosił takiej kwoty pieniężnej, któraby pokrywała prowizję 5⁰/₀ od wydanych obligów, dla tej gminy, na którą prawo propinacyi przeniesione zostało, i oraz kwotę na amortyzację przeznaczoną, natenczas niedobór ten opłaca w połowie ta gmina, na którą przeniesioną została własność wyszynku czyli propinacyi z własnych funduszów, — a drugą połowę dawniejszy właściciel tej propinacyi.

§. 10. Gdyby zaś w jakiej gminie roczny dochód z przeniesionej propinacyi na gminę podług §. 8. przyniósł wyższy dochód, jak na pokrycie prowizyi 5⁰/₀ od wydanych obligów i na pokrycie kwoty na amortyzację kapitału oznaczonym jest, natenczas każda roczna przewyżka staje się własnością w połowie tej gminy, na którą prawo propinacyi przeniesione zostało, — a druga połowa staje się własnością dawnego właściciela propinacyi.

§. 11. Po zupełnem umorzeniu obligacyj za wykup wyszynku wydanych, prawo to przechodzi w nieograniczoną administrację tej gminy, na którą przeniesione zostało, dochód zaś przedewszystkiem używany być ma na pokrycie wydatków, do których wedle prawa tak gmina, jakoteż obszar dworski wspólnie przyczyniać się winny.

§. 12. Budynki dworskie służące do wyszynku trunków, będące własnością dzisiejszych właścicieli prawa propinacyi, zostają wyłączną tychże własnością.

§. 13. Przy wypłacie tego wykupu dla zabezpieczenia praw wierzycieli hipotecznych, nastąpi pertraktacja sądowa, na wzór pertraktacyi odbytej przy wypłacie wynagrodzenia za zniesione powinności poddańcze.

Poseł Hubicki jako przewodniczący komisji petycyjnej zawiadamia, że petycja do l. 32 odstąpioną została komisji budżetowej; petycje do L. 33. 54 i 55 komisji edukacyjnej.

Z porządku dziennego następuje trzecie czytanie sprawozdania Wydziału krajowego względem przekazanej mu przez Wysoki Sejm na przeszłej kadencji petycji miasta Lwowa o ulżenie w opłacie podatku domowo-czynszowego. Sprawozdawca zwraca najpierw uwagę na to, że w protokole z dnia 26. Listopada zaszła myłka. Z powodu tej myłki uchwalono na wniosek p. Ludw. Wodzickiego, zająć się tą sprawą, ponieważ potrzebuje wyjaśnienia, przy końcu posiedzenia.

Sekretarz Paszkowski czyta przedłożenie rządowe, zawierające preliminarz budżetu funduszów indemnizacyjnych Królestwa Galicyi i Lodomeryi, tudzież Wielk. Księstwa Krakowskiego na rok słoneczny 1867 wraz ze szczegółowemi wykazami.

Wniosek posła Wężyka, aby przedmiot ten odesłać do komisji budżetowej, został przyjęty.

Pierwsze czytanie wniosku posła Demkowa o poborze rekrutów. Wnioskodawca wnosi, aby ten wniosek odesłano do komisji administracyjnej, na co Izba się zgodziła.

W sprawie myłki w protokole z dnia 26. Listopada co do uchwały o podatku domowo-czynszowym, przyjęto po zbadaniu sprawy wniosek posła Ludwika Wodzickiego, aby ustęp Iszy uchwały w rzeczonym protokole tej osnowy: „1) nadane ustawą z dnia 16. Sierpnia 1865 r. czasowe uwolnienie od opłaty podatku domowego, ma być dla miasta Lwowa i Krakowa rozciągnięta także na domy „nowo wybudowane, odbudowane i dobudowane, które wykończone będą do końca roku 1869“ — był uważany jako niezamieszczony.

Uchwała w trzeciem czytaniu w języku polskim i ruskim została przyjęta.

Pierwsze czytanie wniosku posła Młockiego o preparandach dla szkół ludowych. Wnioskodawca wnosi, aby wniosek ten odesłano do komisji edukacyjnej, który Izba przyjmuje.

Rektor uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Bratranek złożył przyrzeczenie w miejsce przysięgi.

Poczem następuje sprawozdanie komisji petycyjnej.

Poseł Gniewosz jako sprawozdawca wnosi co do petycji gminy Malawa do l. 5, gminy Medynia, Węgliska i Zalesie do l. 57 przejście do porządku dziennego, co Izba przyjmuje.

Do wniosku referenta, aby w sprawie petycji wdowy po ś. p. Janie Wagilewiczu do l. 56. Izba przeszła do porządku dziennego, wnosi poseł Koczyński poprawkę, aby wdowie tej Sejm przyznał jednorazowy datek z łaski w kwocie 200 zlr. w. a. Przy imiennem głosowaniu przyjęto 68mi głosami przeciw 44 poprawkę posła Koczyńskiego.

Względem petycji gmin Medynia, Zalesie, Węgliska, Wola bliższa, Dębina, Podzwierzyniec, Głuchów do l. 58. przyjęła Izba wniosek referenta, aby co do tej petycji przejść do porządku dziennego.

W sprawie petycji obywateli obwodu Sądeckiego do l. 40. wnosi referent co do pierwszego punktu petycji, to jest prośby do Najjaśniejszego Pana o połączenie Tarnowa koleją żelazną z Koszycami, doliną Dunajca i Popradu, przejście do porządku dziennego. Do tego punktu wnosi poseł Żuk-Skarszewski następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić odesłanie petycji w tym względzie do Namiestnictwa z oświadczeniem, że nie przesadzając względów państwowych połączenie Węgier koleją żelazną doliną Dunajca i Popradu z koleją Karola Ludwika jest dla kraju wielce pożądanem. Izba przyjmuje wniosek referenta.

Co do drugiego punktu petycji tyżącego się budowy dróg w Sądeckim obwodzie, referent wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm oddaje podanie obywateli Sądeckich Wydziałowi krajowemu do zbadania, ocenienia i możliwego uwzględnienia.

Poseł Żuk-Skarszewski wnosi poprawkę tej osnowy: „Petycję tę Sejm oddaje Wydziałowi krajowemu do możliwie rychłego ukończenia przynajmniej drogi krajowej Niedzicko-Tarnowskiej“. Przy głosowaniu poprawka ta upadła, a przyjęto wniosek komisji petycyjnej.

Poseł Landesberger zdaje sprawę z petycji Złowodzkiego do l. 28. i wnosi w imieniu komisji przejście do porządku, na co Izba się zgodziła.

Z kolei zdaje sprawę poseł Trzeciecki z petycji lekarzy przy szpitalu św. Łazarza do l. 34. o podwyższenie płacy, i wnosi w imieniu komisji, aby odesłać petycję Wydziałowi krajowemu do odpowiedniego użytku.

Marszałek zapowiada na następne posiedzenie dnia 6. Grudnia 1866 porządek dzienny:

- 1) Pierwsze czytanie wniosku posła Landesbergera o dodatku do podatku domowo-czynszowego.
- 2) Pierwsze czytanie wniosku posła Starucha o zaprowadzenie premii od zwierząt drapieżnych.
- 3) Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o wykupnie prawa propinacyi.
- 4) Pierwsze czytanie wniosku posła Hubickiego o propinacyi i banku rolniczym.

Koniec posiedzenia o godzinie 1³/₄.

L. Sapieha wł. r.

Z. Sawczyński wł. r.

Lud. Wodzicki wł. r.

Z drukarni K. Pillera 1866.